І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-3740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 83. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го ТРАВНЯ (MAY) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 83. VOL. LXVII

НІКСОН ЗАПОВІДАЄ УРЯДОВИЙ ПЛЯН ЛІКАРСЬКОЇ ДОПОМОГИ СТАРШИМ

Віце-президент Р. Ніксон

Шикаґо. — Віце-президент Ричард М. Ніксон промовляв до 95,000 осіб на польсько-американському пікніку в Гумболдт парку і виявив головні пункти нової урядової програми в справі лікарської допомоги тим особам, які покінчили 65 років життя. Він заявив, що цей урядовий проєкт має на цілі кожній старшій особі вможливити користати з лікарської допомоги. Але ця допомога відбуватиметься на добровільній базі, це значить, що не буде обов'язкового збільшування ставок до соціяльного забезпечення, а лікарську опіку мали б тільки ті старші особи, які цього бажатимуть і які платитимуть забезпечення згідно зі своєю фінансовою спроможністю. Уряд мав би вплачувати відповідні суми до тих приватних забезпеченевих агенцій, які матимуть забезпечених на лікарське лікування старших осіб. Ніксон не вияснив подробиць цієї урядової допомоги, тільки загально про неї говорив. Віце-президент виступив проти тих членів республіканської партії, які взагалі є проти всякого пляну про лікарську чи шпитальну допомогу старшим особам. Ніксон заперечив твердження демократичних противників, що він, мовляв, хоче відсепаруватись від республіканської програми під час передвиборчої акції. Віце-президент казав, що всі демократичні кандидати на президента були солідарні з програмою колишнього президента Гаррі С. Трумана, і вони тепер повинні заявити, чи змінили своє давніше становище. Ніксон не забув і про найслабше місце республіканської внутрішньої політики і сказав, що він має свою власну фармерську програму, яка має вможливити фармерам справедливий прибуток із їх праці. Ніксон зовсім не згадував прізвища секретаря рільництва Езри Тефта Бенсона якого не люблять фармери Але він згадував колишнього президента Трумана, який недавно казав, що нещасливі будуть республіканські кандидати до Конґресу, коли їхній виборчий список очолюватиме Ніксон. Ніксон казав що республіканські кандидати на членів Конґресу — це дуже інтеліґентні люди, і тому Труман не потрібно ними турбуєтся. На думку Ніксона демократичний кандидат на президента католик - сенатор Ф. Дж. Кеннеді у своїй політичній діяльності не буде діяти під впливом своєї релігії, якщо буде вибраний на президента ЗДА. Ніксон знає Кеннеді від 1946 року, бо тоді вони обидва стали конґресменами ЗДА, і знає, що сенатор ставить „Конституцію і справу своєї країни вище як все інше." Ніксон відбув також пресову конференцію, на якій сказав, що свою фармерську програму виявить аж тоді, коли Конґрес буде дебатувати над цією справою. Ніксон є проти проєкту допомоги на лікування старшим особам в редакції конґресмена Ейма Форранда, бо той плян є обов'язковим для всіх осіб, які є членами соціяльного забезпечення, і тому, що 4,000 осіб не мали б лікарського забезпечення після 65-го року життя, бо вони не користають із соціяльного забезпечення.

Ніксон висловлює надію для поневолених

Шикаґо. — Віце-президент Ричард Ніксон, промовляючи тут на американсько-польській імпрезі минулої неділі, 1-го травня, висловив і деяку надію для тих, що сьогодні ще поневолені за залізною заслоною. Ніксон твердив, що в теперішньому часі, при наявності найжахливішої зброї, було б однаково безнадійним, як і самогубним для поневолених націй заохочувати їх до збройного повстання проти окупантів. Натомість він вважає, що навіть в теперішньому розвитку подій, при відповідному становищі і поведінці західнього вільного світу, прийде час, в якому всі народи матимуть можливість і нагоду вирішувати свою долю та вибирати собі такий уряд і таку систему, якої вони сами собі бажають.

Представники УНС взяли участь у Конґресі Братських Організацій Нюйокського стейту

Ню Йорк. — В минулий четвер, 28 квітня 1960 р. в готелі Астор відбулися річні збори Конґресу братських забезпеченевих організацій стейту Ню Йорк, до якого належить також Український Народний Союз. У зборах взяли участь 56 делеґатів і чимало гостей. УНСоюз репрезентував головний предсідник Д. Галичин та головний секретар Я. Падох. Конґрес об'єднує 54 братські організації, які разом видали забезпечення на суму 13 більйонів долярів. Окрему увагу приявних зайняло домагання, щоб леґіслятура нюйоркського стейту схвалила уніфікований кодекс братських забезпеченевих організацій, подібно, як це сталося після довгих старань в стейті Ню Джерзі та в багатьох інших стейтах. Винесено резолюцію, яка вимагає утворення при стейтовім асекураційнім уряді окремого бюра для братських організацій.

Українці очолили похід національних груп в Параді Льояльности в Ню Йорку

Ню Йорк. — В цьогорічній Параді Льояльности в Ню Йорку дня 30-го квітня Українська група була однією з більших в поході і вона очолювала похід національних груп. В Ню Йорку Парада відбувалась по П'ятій Евню від 95-ої до 62-ої вулиці. На чолі походу в окремій шістці маршували нюйоркський посадник Роберт Вагнер, кардинал Ню Йорку Френсіс Спеллман, головний стейтовий прокуратор Луїс Дж. Лефковіц, голова Шкільної Ради Чарлз Е. Сілвер, командант Ветеранів Закордонних Воєн Майкел Дж. Кеслін і великий маршал Паради суддя Пол Р. Рао. В параді взяло участь коло 20,000 осіб, а коло 50,000 осіб приглядалися походові, в якому йшли численні оркестри та їхали символічно прикрашувані авта. На чолі української групи маршували українсько - американські ветерани з прапорами з адвокатом Стеком на чолі, за ними йшла група дівчат в національних строях, оркестра церкви св. Юра, учениці й учні цієї школи, пластунки й пластуни, сумівки й сумівці, які несли транспаренти про поневолену Церкву в Україні, про Хрущова „ката України" та про поневолену Україну. За українською групою маршувала угорська група, естонці, латвійці, німці, білорусини, серби, філіпінці та інші національні групи, між якими найчисленніші були китайці. Подібна Парада Льояльности відбулася в сусідньому Брукліні по Флетбуш Евню, в якій взяло участь 10,000 осіб, а число глядачів виносило 38,000.

Іван Перчишин помер нагло під час Паради Льояльности

Ню Йорк. — Минулої суботи, 30-го травня, тут під час Паради Льояльности, помер на удар серця відомий український громадянин, союзовець-піонер сл.п. Іван Перчишин. Він упав, ідучи в поході в групі американських і українських-американських ветеранів, що очолювали похід льояльности. Іван Перчишин, народжений 25 травня 1901 р. в селі Староміщина Скалатського повіту в Західній Україні. Молодим юнаком брав участь в Українських Визвольних Змаганнях, за що нагороджено його хрестом заслуги. До Америки приїхав у 1923 р. Став членом Т-ва „Дністер". 361 Відділу УНС. Брав участь у Другій Світовій війні в американській армії. Був членом Української Ветеранської Організації, Пост. ч. 1260 і на останній Параді Льояльности по П'ятій авені як прапорщик, впав на розрив серця на 73 вулиці. Тіло бл.п. Івана Перчишина лежить у похоронному заведенні Петра Яреми. Панахиди будуть відправлені 2 і 3 травня в год. 7:30 вечора. В середу 4 травня в год. 9-ій ранку тіло буде перевезене до церкви св. Володимира, 82 вулиця в Ню Йорку. По церковних відправах тіло Покійного спочине на Ветеранськім цвинтарі Long Island National Cemetery. Залишив дружину Анастазію, дочку Стефанію з чоловіком Іваном та брата Гриця з жінкою Марією та дітьми, як також братову Софію Перчишин з дочкою Адріянною.

Населення мусить брати участь у вправах цивільної оборони 3-го травня

Ню Йорк. — Згідно з зарядженням Уряду Цивільної і Оборонної Мобілізації в дні 3-го травня, у вівторок, відбудуться крайові вправи цивільної оборони, в яких населення цілої країни мусить брати активну участь, це значить, що мусить ховатися до різних сховищ, коли в даних місцевостях відозвуться алярмові сирени. Уряд Цивільної і Оборонної Мобілізації у Вашинґтоні дозволяє стейтовим відділам цивільної оборони видавати окремі точні зарядження про те, коли і як цивільне населення має брати участь в цих вправах. В Ню Йорку о год. 2:15 до 2:18 пополудні гратимуть сирени, а після цього всі особи повинні поховатися до сховищ. О год. 2:30 до 2:33 знову відозвуться сирени і сповістять про те, що алярм відкликаний. Всі авта і вози повинні затриматися на вулицях якнайближче до хідника, щоб зробити місце тим автам, які мають право їздити під час алярму. Автоводії залишаються в автах. Підземки курсуватимуть нормально, надземні лінії мусять затриматися на найближчій стації. Під час цих вправ має промовляти президент Айзенгавер через радіо, яке єдине буде чинне для цілої країни.

Українська громада Шикаґо відзначила Роковини Шевченка резолюцією в справі Шевченківської поштової марки

Шикаґо. — Заходом Ліґи Американців Українського Походження відбулася тут у неділю дня 1 травня в авдиторії церкви св. о. Миколая урочиста Академія на пошану Тараса Шевченка. Академію започатковано Американським Гимном, що його відіграла оркестра учнів Школи св. о. Миколая під проводом сестри Бернарди, ЧСВВ і „Заповітом", що його виконав по мистецьки великий і здисциплінований чоловічий хор „Сурма" під проводом відомого українського диригента проф. О. Плешкевича. Промову про Шевченка і його імперативи для сучасного українства виголосив ред. Богдан Кравців, після чого відбулася рецитація монтажу із творів Шевченка й інших поетів у виконанні членів Товариства „Нова Сцена" — п-ні Е. Кулик, п-ні Л. Цепинської та пп. Я. Хамова й О. Сацюка. Центральною точкою академії було прийняття резолюції адресованої до генер. поштмайстра ЗДА Артура Соммерфілда і державного секретаря ЗДА Крістіяна А. Гертера з проханням видати окрему поштову марку в серії поштових марок ЗДА п.н. „Чемпіони свободи" і в цей спосіб вшанувати заслуги Тараса Шевченка для добра свободи і людства усього світу. Запропонував резолюцію президент Ліґи Американців Українського Походження п. Іван Дужанський і тексти її відчитали інсп. Іван Малюк українською мовою і п-ні Марія Шпікула англійською мовою. Резолюцію прийнято одноголосно одностайним повстанням із місць. Програма Академії була закінчена декламацією „Шевченкової Верби" Богдана Лепкого, у виконанні уч. школи св. о. Миколая У. Семчишин та виступом хору „Сурма", який відспівав „Косаря" і „Гамалію" при фортепіяновому супроводі Е. Блідого.

В АМЕРИЦІ

● 4-го липня по раз перший вивісять американський зоряний прапор із 50-ма зірками, що буде урядовим ствердженням, що Гаваї стали 50-тим стейтом ЗДА. Зробить це, на просьбу президента Айзенгавера, секретар внутрішніх справ Фред А. Сітон, який вивісить 50-зоряний прапор по раз перший на Національному Пам'ятнику в Балтіморі, Меріленд.

● Представник Американського Лікарського Товариства д-р Ф. Л. Вейсінґейм, промовляючи на зборах в Атлантик Сіті, Н. Дж., гостро виступив проти голови спілки Об'єднаних Автомобільних Робітників Америки Волтера Рутера за те, що він підтримує законопроєкт про лікарську допомогу старшим особам, бо, мовляв, лікарі вже від довшого часу думають про цю справу. Але д-р Влейсінґейм не сказав, чи ці „думки" його колеґ лікують старших осіб, які мають малі пенсії з соціяльного забезпечення.

● 14-річний хлопець із Лонґ Айленду під Ню Йорком Роджер Джілберт знайшов готівкою $3,000 і віддав їх поліції. Вже —зголосився власник цих грошей Ірвінґ Боттнер і хотів винагородити цього шляхетного знахідника, але мати заборонила синові приймати гроші, тому молодий Роджер має собі щось купити —до суми $250, а Боттнер заплатить цей рахунок.

● Летунство повідомляє, що відбулося нове успішне пробне випущення ракети „Титан" на віддаль 3,000 миль. Незабаром будуть випробовувати цю ракету і на віддаль 5,000 миль, хоч кілька успішних проб на цю віддаль вже відбулося.

● Голова спілки Об'єднані Сталевари Америки Дейвід МекДоналд заявив, що в 1959 році коло 10,000 робітників в сталевій промисловості втратили роботу внаслідок автоматизації праці. Окрема комісія, складена з працедавців і робітників, має зайнятися цією справою, щоб редуковані машиновими працями сталевари могли мати якесь інше зайняття.

● Д-р Ф. Д. Бараґар досліджував впродовж 6-ох років 244 пацієнтів, які нездужали на ревматичний артретизм і заживали багато аспірини, і ствердив, що аспірина не спричинила в них виразки (ульсера) на шлунку ані недокровности. Недавно лікарі твердили, що заčасте вживання аспірини може роз'їдати стіни шлунка.

Військо проти демонстрантів в Туреччині. На фото: відділи турецького війська, користуючись легкими і важкими танками, намагаються розігнати студентську демонстрацію на університетській площі в Істанбулі. Військо „віддалило" понад 2,000 студентів, які почали „сидячий страйк" проти уряду прем'єра Мендереса.

У МОСКВІ ДЕМОНСТРОВАНО У 1-ТРАВНЕВІЙ ПАРАДІ ПІД ГАСЛАМИ СПІВІСНУВАННЯ — АТОМОВІ ГАРМАТИ

Москва. — За традиційним большевицьким звичаєм в минулу неділю 1-го травня відбулась на Червоній площі велика парада, центральною частиною якої була дефіляда різних родів збройних сил. Між іншим, вперше показано публічно великі гармати для атомових стрілен та короткосяжні ракети на рухомих виндиях для тактичного вжитку на бойовищах. Ціла парада тривала три і пів години. Змобілізовано для неї десятки тисяч робітників, комсомол і спортові організації. Єдину промову виголосив — як звичайно — маршал Родіон Малінівський, совєтський міністер військових справ. Закордонних військових атташе вітав марш. М. Захаров, колишній шеф штабу совєтських військ в Німеччині. Здогадуються, що він став наступником маршала Васілія Соколовського на становищі шефа штабу совєтських збройних сил. Соколовський ніби відійшов в стан спочинку з уваги на погане здоров'я. Большевики не оприлюднюють таких змін, вважаючи їх також „військовою тайною". Демонстрація совєтської збройної сили стояла в яскравій суперечності з транспарентами, що поручали співіснування і роззброєння. Те саме явище було в Східньому Берліні, де німецькі комуністи змобілізували до паради й дефіляди перед генералами та комуністичними бонзами 250,000 війська, поліції, робітничих сотень і молоді. Ця німецька комуністична військова дефіляда проходила поруч величезних вивісок з закликом — „Геть із зброєю"! У суперечності до того мілітарно-провокаційного характеру святкувань комуністами „робітничого" 1-го травня — стояла 800,000-на мирна маніфестація у Західньому Берліні, де єдину промову до непроглядних мас народу виголосив посадник Віллі Брандт. Дві паради — комуністичної Конфедерації праці і протикомуністичних робітничих спілок відбулись у Римі. Ніде не прийшло до заколоту спокою. Десятки тисяч робітників прибули з різних частин Італії автобусами на площу св. Петра. Папа Іван XXIII з бальконy Ватиканського палацу благословив приявних на площі, а внедовзі потім передав через радіовисильню звернення до робітників, пригадавши, що їхнім патроном є святий Йосиф. Папа таврував „фальшиві ідеології", які говорять про клясову боротьбу та зводять робітників до ролі знаряддя в політичній боротьбі.

УЛМКлюб в Ню Йорку влаштував XVII Літературно-Мистецький Ярмарок

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку в суботу 30-го квітня в залі Junior Highschool при авені „Б" влаштував XVII вже з черги Літературно-Мистецький Ярмарок, про успіх якого свідчили щирі оплески численних слухачів по кожній точці програми. Голова УЛМКлюбу Сергій Литвиненко відкрив програму, а Ждана Кравців грою на фортепіяні започаткувала мистецьку програму, на яку склалися: читання творів поеткою Діма і поетом Б. Бойчуком; Валя Калин читала поезії покійного Андрія Гарасевича, а Іванна Кононів уривок із повісти Івана Смолія „У Зеленому Підгір'ї". Оксана Вікул виконала два танки, а Дарія Ярославська прочитала свій етюд „Омана". Найгарячіше вітали присутні Миколу Понеділка, який по мистецькому відчитав свою гумореску „Півтора доляра". З Оперного ансамблю під керівництвом Евгена Крахна і пані Клявдії Таранової виступали Тамара Маковська і К. Таранова, які виконали пісні та мелодії з опер при акомпаніяменті п. Е. Крахна. Стефа Маличівська відограла три твори на скрипці, а Валя Калин і Іванна Кононів на закінчення виконали дует „Весна в ритмі танґ". Акомпаніювали Марія Цісик, Борис Базаля і Евген Крахно.

УСК увійшов до „Великої Десятки", змагання між „Тризубом" і Фолл Ріверс закінчилися вислідом 1:1

Ню Йорк. — Минулої суботи Український Спортовий Клюб закінчив серію мистецьких змагань, перемігши Литовський Спортовий Клюб у відношенні 5:1. Після цієї перемоги наша Команда здобула мистецтво першої Німецько-американської футбольної Ліґи та як її мистець ввійшла до найвищої кляси цієї Ліґи, до групи т. зв. Великої Десятки. Це непересічний успіх наших змагунів, коли звернути увагу, що конкуренція серед поодиноких Клюбів є дуже сильна.

Недільні змагання за першенство і чашу ЗДА між филаделфійським „Тризубом" і одинадцяткою Фолл Ріверс, які відбулися у Фолл Рівер, Масс., закінчилися вислідом 1:1 і тепер обидві команди мають зустрітися ще раз у неділю дня 8-го травня ц. р., у Филаделфії. Переможець у цих змаганнях візьме участь у фінальній грі за першенство ЗДА із командою Кікерс із Лос Анджелес.

В ІСТАМБУЛІ ПОЧАЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ 15-ОХ МІНІСТРІВ ДЕРЖАВ НАТО

В ТУРЕЧЧИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ВИНЯТКОВИЙ СТАН ВНАСЛІДКУ СТУДЕНТСЬКИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ

Істанбуль. — Від понеділка 2 травня ц. р. почалась в Істанбулі конференція 15-х міністрів закордонних справ членських держав Організації Північно-атлантійського пакту (НАТО). Першими прибули туди державний секретар Крістіян Гертер і англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд, що були приявні на конференції середньо-східнього бльоку, знаного раніш під назвою Багдадського пакту, що після виступлення відтіль Іраку назвав себе Орґанізацією центрального пакту (СЕНТО); ця конференція відбулась в столиці Ірану Тегерані. Конференція міністрів НАТО відбувається в атмосфері політичного напруження, що настала в Туреччині у зв'язку з великими демонстраціями студентів, що домагаються лібералізації режиму Аднана Мендереса. У відповідь на ті демонстрації уряд Мендереса проголосив винятковий стан та завів в Істанбулі і Анкарі поліційну годину. Демонстрації, які почались в минулий четвер, продовжувались у п'ятницю і суботу всупереч заборонам виняткового стану. Прем'єр Мендерес заповів „покарання винуватців" та двічі промовляв через радіо, таврують „брехунів і ворохобників проти цілости держави." Військо і поліція розпорошили коло 2,000 студентів, що переводили на університетському майдані „сидючий страйк протесту", при чому переведено масові арештування. Офіційно подано, що в отих заворушеннях згинув один студент і 15 було поранених, але за західніми кореспондентами — насправді вбито 6-х студентів а число поранених перевищує 100 осіб. На вулицях Істанбулу та інших університетських міст Туреччини стоять сильні відділи війська з танками. Військовий командант Істанбулу замкнув міст, що лучить дві частини міста почерез Босфор. Закрито університети й коледжі в Істанбулі й Анкарі з приказом всім замісцевим студентам виїхати до своїх домів. Уряд, очевидячки, рішений не допустити до найменшого вияву якихось демонстрацій під час конференції НАТО. Державний секретар Гертер і англійський міністер Ллойд у своїх привітальних промовах не подали виду, наче б вони знали про внутрішні турботи режиму прем'єра Мендереса з опозицією.

Зараз після свого приїзду до Істанбулу, міністри трьох західніх великодержав відбули нараду, на якій розподілили свою ролю на конференції НАТО з увагою на найближчу конференцію на вершинах: Державний секретар Гертер доповідатиме про справу Німеччини й Берліну, Селвин Ллойд про міжнародне роззброєння, а французький міністер Моріс Кув де Мурвіль в загальному про східньо-західні взаємини: ці три справи будуть стояти на денному порядку нарад із Хрущовим в половині травня в Парижі. Турецький міністер закордонних справ Фатін Русту Зорлю відбув в Істанбулі пресову конференцію з 100 журналістами, що прибули на конференцію НАТО та представив внутрішню ситуацію в Туреччині. Він боронив позиції прем'єра Мендереса і твердив, що прихильниками останніх демонстрацій є не більше, як 5,000 студентів і безробітних. Він твердив, що більшість народу підтримує режим.

В Південній Кореї почались реформи задля демократизації режиму

Сеуль. — Тимчасовий президент Південної Кореї Гуг Чунґ прийняв резиґнацію всіх дев'ятьох губернаторів і 21 вищих старшин скомпромітованої поліції, винуватої головно у пофальшуванні виборів з 15 березня ц.р., внаслідку чого вибухли криваві заворушення, що довели до резиґнації президента Сингмана Рі та трагічної смерти його новообраного заступника Лі Кі Пунґа, який покінчив самогубством разом з цілою своєю ріднею. Старенький Сингман Рі взяв участь у похороні Лі Кі Пунґа, що відбувся на державний кошт. Між димісіонованими урядовцями попереднього режиму знаходяться також міністер внутрішніх справ та шеф персональної сторожі Сингмана Рі. Новий міністер внутрішніх справ заповів призначення на губернаторів країни людей „політично незалежних і без закиду з громадського погляду". Названий тимчасовий голова південно-корейської держави конферував з американським амбасадором і керівником американської допомогової програми в Південній Кореї, щоб зліквідувати зловживання, які ділялись у використовуванні цієї американської допомоги для протеґованих режимом Сингмана Рі цілей, для керівної партії та її видатних осіб. В цілій країні настав повний спокій і відносини швидким темпом наладнуються. Південно-корейський парлямент прийняв постанову, що він сам розв'яже себе негайно після прийняття зміни конституції, що встановить уряд відповідальний перед парляментом. Тоді будуть розписані нові вибори.

У СВІТІ

● Якщо в комуністичному Китаї буде переведений вибух атомової бомби, то вона не буде виробом комуно - китайським, а —совєтським — твердять англійські фахівці. Кошт будови одної атомової бомби в ЗДА й Англії становить нині $750,000, але —перша атомова бомба коштувала Англії $300 мільйонів. Китайські комуністи могли б власними науковими силами й фінансами збудувати першу атомову бомбу не швидше, як у 1967 році — кажуть англійці.

● На Кипрі поліція розслідує таємничу подію із схопленням та зникненням редактора грецькомовного часопису, Антоніса Фармакідеса, який одверто критикував лідера кипрських греків, архиєпископа Макаріоса, обраного на першого президента Кипрської республіки, коли вона буде проголошена. За усними сплітками, того редактора схопили й „судили" на тайному суді та вбили фанатичні звеличники названого архиєпископа.

● Західньо - німецький уряд противиться тому, щоб розпочати нову серію так званих денацифікаційних процесів. Аденауер є проти того, щоб піддаватися демагогічним вимогам комуністів і соціялістів, які безперервно обвинувачують уряд, що —він прийняв на службу багатьох колишніх нацистів. В комуністичній партії у Східній Німеччині колишні нацисти займають високі становища, особливо в поліції, і це „в порядку".

● В Індонезії вже 23-ій місяць сидить у в'язниці американський летун, ветеран Корейської війни, Аллен Лоренс Поп, оскаржений в тому, що помагав індонезійським партизанам, що виступили проти комунофільської політики режиму Сукарна. Щойно тепер оприлюднили засуд смерти проти нього на тайному суді. Він не тратить надії на рятунок.

● У Пейпінгу комуністи знову зігнали в минулий четвер понад пів мільйона народу для демонстрації проти „фашистських диктаторів" в Південній Кореї та „американських імперіялістів", які ніби підтримують там „фашизм".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Патріярх в наступі

Підступна акція московського патріярха Алексія, що про неї була ширша інформація у „Свободі" з 15-го квітня ц. р., започаткована його „посланням" до духовенства і вірних екзархату його патріярхії в Північній і в Південній Америці, датованим дня 21-го березня ц. р., у Москві, не обмежилася тільки цим одним посланням, але, як і треба було чекати, пов'язана з цілою низкою дій, спрямованих на розбиття інших Церков, демобілізацію їх вірних і втягнення їх у коєкзистенційну політику совєтського уряду.

Того самого дня, що й згадане „послання", яке було надруковане в „Новом Русском Слові" 10-го квітня ц. р. без зазначення його, як „стороннього оголошення" і без будь-яких коментарів як самої редакції, так і представників інших непідлеглих Алексієві православних Церков у ЗДА, із канцелярії московського патріярха вийшли інші „послання" і листи до духовенства та вірних непідлеглих Алексієві Церков у світі.

Спеціяльне „послання" вислав патріярх Алексій 21-го березня також американським лемкам, адресуючи його правлінню Лемківського Допомогового Комітету у ЗДА очолюваного Петром Гардим і священиком Йосифом Федоронком. В цьому „посланні", що було надруковане в часописі „Карпатска Русь" за 29 квітня ц. р., патріярх Алексій, передавши лемкам і „карпаторосам" благословення, висловлює своє співчуття з приводу їх „вікових страждань" і запевняє їх, що їхні браття - лемки, „які живуть на території Совєтського Союзу, забезпечені Божими храмами, з усім потрібним, і матеріяльними умовами існування і життя", і що „діти їх можуть нарівні з усіма іншими вчитися в... духовних семінаріях та академіях, як цього бажають" і т. ін. Щождо ситуації лемків у Польщі, то патріярх Алексій, запевняючи їм „батьківську любов", обіцяє, що „Польська Православна Церква докладе всіх зусиль і зробить усе, що в її компетенції і можливості, щоб і там, по змозі сил своїх, проявити опіку в церковному відношенні над усіми потребуючими єдиновірними і єдинокровними братами нашими".

Абстрагуючи від того, що українські лемки, яких Алексій називає своїми „єдиновірними і єдинокровними братами", нічого спільного з національністю московського патріярха не мають, і що належать вони до різних Церков, не тільки православних, але й католицької, і від факту, що протягом 14 років, які минули від примусового виселення польським комуністичним режимом лемків із їхніх прадідівських осель, московський патріярх і польська православна Церква навіть пальцем не кивнули, щоб допомогти лемкам у важких переживаннях, треба ствердити, що „послання" Алексія має виразно політичну ціль: притягнути лемківську еміграцію у ЗДА під покров унапрямлюваної совєтським урядом Русскої Православної Церкви. І тому це послання є дальшою ланкою у започаткованій патріярхом Алексієм, за безсумнівною спонукою компартії, підступній акції притягнення широких мас еміграцій до активної співпраці на користь безбожницького комуністичного режиму.

Про широку розгалуженість перфідної акції московського патріярха може свідчити і той факт, що, як повідомляють із Франції, його екзарх в Західній Европі, Ніколай, розіслав усім священикам і парафіям російського екзархату Вселенського Патріярха, значить не зв'язаного з Москвою, обіжник із закликом „вернутись на лоно рідної Церкви" і перейти у підлеглість „патріярха Московського і всея Руси" Алексія. Розіслано ці обіжники у зв'язку із смертю підлеглого Вселенському Патріярхові голови православної Церкви в Західній Европі з метою спричинити замішання в його Церкві і спонукати нового митрополита і його священиків перейти під „скипетр" Алексія. Багато священиків у Франції лишило ці обіжники без відповіді, але це ще не значить, що Алексієві і його „митрополитам" не поведеться зловити в сіть совєтських підступних закликів все ж таки якусь кількість душ і парафій.

Ні „послання" патріярха Алексія, ні його конкретні дії на розбиття існуючих православних Церков не викликали досі майже ніякого спротиву серед російської та інших православних еміграцій. Не появилося в тій справі ніяких коментарів та роз'яснень компетентних чинників. А вимагає ця патріярша акція не тільки пильної уваги, але й широкої протидії, бо вона куди підступніша і куди небезпечніша, як здійснювана роками совєтська кампанія за повернення на „родину".

Самопасом

Існує в Америці дуже багато українських установ і організацій. Адже членами Українського Конгресового Комітету є 55 громадських централь, з яких кожна має десятки чи й сотні (наприклад, Український Народний Союз) відділів, а ще не всі установи й організації включились в систему УККА. Масово в ЗДА організації політичні, молодечі, жіночі, спортові, комбатантські, культурно - освітні, інженерів, правників, лікарів, ветеринарів, професіоналістів, письменників, журналістів, масово наукові і навчальні установи, навіть земляцтва з назвами колишніх повітів чи окремих місцевостей „старого краю". А всеж таки, при цьому масові тисячі - тисячі українських чоловіків і жінок, які ходять одинцем, самопасом.

Хто вони, ці „самопасники?" Чи відсталі щодо національної свідомости люди, які ще не доглупалися, хто вони? Нічого подібного! Мова тут тільки про свідомих українців. Є між ними такі, які що час від часу з'являються на патріотичних академіях з національними відзнаками, є колишні активні борці за волю України, є колишні політичні в'язні. На недавній конвенції центральної комбатантської організації в Америці — Об'єднання б. вояків - українців звертали увагу, що живуть в Америці не десятки, а сотні колишніх вояків - українців, які гордяться своєю вояцькою минувшістю і не цураються носити комбатантські відзнаки, але — не належать ані до названої, ані до будь-якої з інших трьох комбатантських організацій в Америці. Те саме стосується студентів, лікарів, інженерів, журналістів. Бувають випадки, коли родина померлого має клопіт з похороном, бо померлий не вважав за свій обов'язок належати до якоїсь парафії. З кампаній братських організацій знаємо, що все це десятки тисяч наших земляків не зрозуміли найочевиднішого власного інтересу — бути членом одної з них. На кожному кроці зустрічаємо гострих критиків, які таврують відносини в тій чи іншій установі ,не маючи „зеленого поняття" про те, що там діється. Найбільше лихо партійно - політичного життя не в тому, що маємо „забагато партій", а в тому, що в тих партіях обмаль членів. Боротися проти цього жалюгідного явища дуже трудно просто тому, що нема доступу до таких осіб, які ходять самопасом. Вони або не реагують на аргументи, або — здебільша — не читають української преси. Це те саме, що нарікати на святочній академії на малу кількість приявних: відсутні такого нарікання не чують. Треба, щоб усе громадянство повело хрестоносний похід проти „самопасників", — щоб кожний з нас вважав за свій обов'язок переконати кожного з членів своєї родини, своїх знайомих, приятелів у небхідності кудись належати. Коли це станеться, то не буде небезпеки, що в Америці українців ніби багато, а їхній голос — такий слабий.

СОВЄТСЬКІ НОВАТОРИ І ВИНАХІДНИКИ

Перед останньою війною кружляв по Україні анекдот такого приблизно змісту: На виставці картин питає відвідувач директора виставки, вказуючи пальцем на портрет похмурого вигляду чолов'яги „Хто це?" — „Це товариш Іванов, винахідник електричної лямпочки". — „О! А це хто?" — показує відвідувач на сусідний портрет. — „А це товариш Петров, який винайшов товариша Іванова" — відповів директор.

Хоч совєтська наука, творена людьми різних національностей, має, безперечно, в різних галузях значні успіхи, про совєтське винахідництво не говорять у науковому світі поважно. Бо з цим поняттям зв'язується неймовірну самохвальбу, всякого роду фікції, привласнювання чужих винаходів і зневагу до західньоевропейської науки. І це зрозуміло: надміру роздмухувана пропаганда неминуче провадить до наслідків, діяметрально протилежних тим, які собі пропагандисти ставлять.

Большевики, які дуже не люблять змінювати своїх стандартів, очевидно, починають розуміти, що й ведену досі безоглядну, розпаношену „пропаганду успіхів" треба подекуди вкорочувати, щоб самих себе не виставляти в комічному вигляді. Чи не є результатом цього вміщений у московській „Правді" з 20-го квітня лист до редакції, підписаний аж -6-ма членами Академії Медичних Наук.

З наказу високих партійних чинників, ці академіки обурюються веденою в пресі пропаґандою „останніх досягнень", які „дискредитують передову радянську медичну науку". Ось деякі приклади, які мають ілюструвати це їх твердження:

Київська „Літературна Газета" з 30-го квітня 1959 року вмістила статтю, в якій прославляється лікаря М. Соловйова — цілителя усякого роду шкірних недуг. За даними міністерства охорони здоров'я, „цей „джендлатор", як іменують його академіки, — застосовує для лікування шкірних недуг власного винаходу масть, до складу якої входять речовини, що не тільки загострюють недугу, але й спричиняють загальне затруєння організму. М. Соловйов лікує також туберкульозу легенів, рекомендуючи хворим пити щодня по 150 грамів горілки з каніфоллю (каляфонією). Повний курс „лікування" — сім літрів такої убивчої сумішки!

Газета „Московский Комсомолец" вмістила в числі з 21 лютого ц. р. фото, на якому балетний артист С. тримає на руках досить дебелу балерину. Ще недавно цей артист був тяжко хворий на т. зв. радикуліт (запалення корінців спинно - мозкових центрів), але — як запевняє Московский Комсомолец" — завдяки апаратові, що його сконструювала лікарка Міхайловська, він видужав і набрав атлетичної сили. Автор статті про апарат Міхайловської з захопленням повідомляє читачів про „нову методу лікування" і посилається при цьому на „чудесно вилікуваних" людей, які хворіли не тільки на радикуліт, але й на різні форми паралічів.

З приводу цієї статті академіки в листі до „Правди" коротко завважують: „Якби читачі знали, що мова тут про відомі апарати, якими віддавно користуються по лікарнях... Різниця хіба в тому, що ці апарати зручніші і досконаліші, як „апарат Міхайловської".

Обласна газета „Приокська Правда" урочисто оповістила читачів про те, що професор Рязанського медичного інституту В. Соколов, перший у світі науковець — розкрив причину утворення пістряка. В статті Б. Соколова, що забирає половину газетної сторінки, автор „епохального відкриття" повідомляє, що пістряк і саркома спричинюються ... круглими хробаками, які живуть в опухах, досягаючи там довжини 6-8 сантиметрів. — „Цілком очевидно, — заявляють академіки, — що, хоч повідомлення, підписане професором, і має вигляд наукової статті, ілюстрованої навіть мікрофотограмами, воно не має нічого спільного з наукою..."

Газета „Медицинский Работник" вмістила була кілька статтей про лікаря Н. Глезера, який нібито не тільки відкрив спричинника ракапістряка, але й опрацював нові методи, як запобігати цій недузі і як її лікувати. — „Тепер встановлено, — заявляють академіки, — що всі дослідні дані Н. Глезера — фіктивні".

Багато писалося свого часу в совєтській пресі про лікування пістряка способом якогось Качуґіна. Особливо активно пропаґувала цього лікаря „Ленинградская Правда". В одній із статтей, надрукованій у цій газеті 4-го серпня 1957 року, говорилося про хворого, якого вилікував А. Качуґін від рака шлунку — без операції. Автор статті пропонував тоді широко стосувати „методу" Качуґіна і обвинувачував медичні установи за те, що вони перешкоджають впроваджувати цю методу в практику. Редакція промовчала про те, що цього хворого пізніше все ж таки оперовано і що запізнене лікування привело до поширення недуги, внаслідок чого довелося вирізати шлунок цілком. — „Немало хворих, — пишуть академіки, — потерпіли, потрапивши до рук А. Качуґіна і подібних до нього лікарів... Але особливо зле виходить, коли такі „новатори" і „винахідники" дістають підтримку преси". Інакше кажучи, коле бере їх на свій щит пропаґанда, що має на цілі не інтереси живих людей, а цілі політичні. Коли анекдотичний товариш Іванов робить винахід, а анекдотичний товариш Петров винаходить товариша Іванова.

Ось так під тиском фактів — мабуть, численних і прикрих, які коштували життя багатьом довірливим людям, — московська „Правда" устами мужів науки починає приборкувати надміру завзятих пропаґандистів „досягнень" совєтської медицини. Але ніхто, звичайно, не поверне вже життя тим, що померли як жертви „винаходів" і „відкрить" Соловйова, Міхайловської чи Глезера. І жадного відшкодування, звичайно, ніякий совєтський суд жінкам і дітям тих жертв не признає.

В. С-ко

РУТА - М'ЯТА

Полечу високо між світи
Захоплю пучечок рути-м'яти.
А дколи між зорями
Землю загублю, —
До серця притулю
Руту - м'яту

НАТАЛЯ ТУР

НА ТЕМИ ДНЯ

„ВТРАТА ОБЛИЧЧЯ"

У кожній революції, сполученій з людськими жертвами, розіграються драматичні сцени й окремі особи та родини переживають трагедії. В останній революції у Південній Кореї особливою трагедією віє від такої події:

Голова південно - корейського парляменту, колишній довголітній політичний еміґрант на території ЗДА і борець за свободу своєї корейської батьківщини проти японської окупації, 63-річний Лі Кі Пунґ покінчив з цілою своєю ріднею — своєю дружиною і своїми двома дорослими синами — самогубством. Він і солідарно з ним ціла його родина не могли пережити „втрати обличчя". Скільки було його особистої вини в отій утраті обличчя — не відомо. Він був одним із найбільш заслужених будівничих Корейської держави в південній, вільній частині того півострова, і в цій праці для народу і країни був найближчим приятелем та співробітником основника республіки президента Синґмана Рі. Синґман Рі має 85 років і тому хотів, щоб віце - президентом був близький йому чоловік з його Республіканської партії, що міг би продовжувати його політику. Він намовив кандидувати на те становище Лі Кі Пунґа. Вірна режимові державна адміністрація „перестаралася" у виборах 15-го березня ц. р. і Лі Кі Пунґ „виграв" більшістю аж шістьох мільйонів голосів проти свого суперника, теперішнього віце - президента д-ра Джана Чанґа з Демократичної партії, який в минулих виборах виграв був більшістю 100,000 голосів. Ця диспропорція голосів стала найважчим арґументом в руках опозиції, що обурилась на „виборчі неправильності", які насправді були грубим пофальшуванням виборів. Але сам Лі Кі Пунґ не вів активної передвиборчої акції, бо він від довгого часу важко хворий, напів спаралізований і прикований до інвалідського крісла. Все одно — гнів демонстрантів звернувся в першій мірі проти нього. Його ім'я стало символом зловживань влади. Кілька днів тому група сеульських демонстрантів - студентів вдерлася до його дому, здемолювала все уладження і спалила його нове авто. Сам Лі і його рідня встигли врятуватися втечею, але при тому наскоку на його дім згинуло знову кілька студентів. За газетними інформаціями — проти напасників стріляла поліція, інші вістки кажуть, що стріляв 24-річний прибраний син Лі Кі Пунґа.

Вони скоронились були в прибудівці до палацу Синґмана Рі, стороженого сильним кордоном війська. Через день — знайдено в тому домі — чотири мертві тіла: старого політика, його дружини, згаполітика, його дружини, 24-річного і 18-річного синів. За твердженням газет — за спільним порозумінням цілої родини — старший син убив батька-маму й брата та сам застрелився.

Вбивство і самогубство — речі каригідні з погляду релігії, моралі, здорового глузду та законів природи. Такого вчинку ніщо не може виправдувати. Але Лі Кі Пунґ і його родина не могли пережити ганьби, яка впала на них, коли проти голови родини звернувся гнів народу за його, або й не його провини.

Осип Залеський

НЕСТОР НИЖАНКІВСЬКИЙ

(У двадцяті роковини смерти композитора)

Минулого року на весні відзначили ми сорокові роковини трагічної смерти композитора і організатора музичного життя на західньо - українських землях о. Остапа Нижанківського, а цього року минає двадцять літ від смерти його сина Нестора, визначного композитора і музичного педагога, який зимою 1940 року виїхав був зі совєтського Львова на еміґрацію, в дорозі надірвав і так слабке своє здоров'я і, по кількох місяцях лікування у шпиталі в Лодзі, помер 10 квітня 1940 року.

Нестор Нижанківський народився 31-го серпня 1893 року в Бережанах, Західня Україна. Молоді літа провів у Стрийщині, куди переселилися його батьки, в Стрию закінчив ґімназію, і тут, а радше в родинному домі на селі, в Завадові, почалася його музична освіта, яку продовжував в Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові та у професора віденської музичної академії Лялевіча, який доїздив тоді до Львова на лекції. Одночасно студіював на Львівському університеті історію у проф. М. Грушевського, бо — як говорив мені — „батько каже, що крім музики, треба мати ще якийсь фах, з якого можна хліб їсти". Таке було тодішнє наставлення і погляд нашої старої генерації до мистецтва. Щоправда, пок. Незгодом і у віденському університеті у проф. Іберсберґера і яку закінчив докторатом, „хліба не їв", бувши професійним музикою. З вибухом війни опинився у Відні на еміґрації, продовжував там свої студії на університеті, а музичні — в музичній академії, брав живу участь у житті української громади, зокрема у студентському товаристві „Січ". В 1915 році покликано його до австрійського війська, згодом на фронті попав у російський полон, з якого повернувся у 1918 році. З вибухом українсько - польської війни зголосився до УГАрмії, перейшов з нею Збруч, а по програній війні переїхав у Відень, де закінчив університетські студії і продовжував музичні в музичній академії, а для завершення музичної освіти переїхав у чеську Прагу і там у консерваторії закінчив „майстерську школу" як піяніст і композитор. Деякий час працював в Українськім Педагогічним Інституті в Чехії, а в 1928 році повернувся на Батьківщину і розпочав педагогічну працю в Інституті ім. М. Лисенка у Львові як учитель фортепіянової гри і теоретичних предметів. Крім того багато часу присвячував організації музичного життя, бувши засновником Союзу Українських Професійних Музик (СУПРОМ), брав участь в музичних імпрезах як піяніст і знаменитий акомпаніятор, а решту вільного часу присвячував творчій праці як композитор. Компонувати почав ще в часі ґімназійної науки під оком свого батька, який був строгим критиком для свого сина, як про це не раз висловлювався пок. Нестор. Одним з перших його творів був „Піскар" для чоловічого хору, який то твір він дуже любив і нераз грав мені на фортепіяні. Не знаю, чи заховався де цей твір, чи пропав, як пропало багато його творів в часі війни.

Маючи, що так скажу, родинний талант для музики і глибоку музичну освіту, Нестор Нижанківський дав у своїх творах шедеври під оглядом композиційної форми і змісту творів, що визначаються мелодійністю, вишуканою гармонією та логічними контрапунктичними ходами, якими вмів він майстерно орудувати. Серед молодшої ґенерації композиторів займає він перше місце, а своїм стилем нав'язує до стилю старшого від себе Василя Барвінського.

Як уже сказано, багато творів Нестора Нижанківського пропало під час останньої війни, і тепер немає змоги подати хоча б заголовків усіх його творів. Деякі залишилися в руках його учнів чи виконавців, розкиданих по всьому світі. З інструментальних творів знані: Симфонічний полонез; орт. тріо е-моль; прелюдія і фуґа на українську тему, фуґа б-а-ц-г; форт. варіяції; інтермецо; мала сюїта; соната бревіо та знані малим піяністам „фортепіянові твори для молоді", які були видані у Львові. Хоральні твори: обрібки українських народних і стрілецьких пісень та більший твір „Наймит" до слів Ів. Франка. Сольоспіви: Прийди, прийди; Сниться мені; Не співай (до слів Олеся); Засумуй трембіто (Р. Купчинський); Жита; Ти любчику за горою; Вже осінь (до слів дружини). Деякі пісні награні на фонографічних платівках.

Н. Нижанківський підходив до музичного мистецтва з усією серйозністю, як фахівець, не любив примітивізму і половинчасти у своїй праці, цього вимагав він і від інших. Коли десь наприкінці 1914 року я був короткий час диригентом хору віденського академічного Т-ва „Січ", він сказав мені: „Ти наперед закінчи музичні студії, а тоді щойно берися до праці". В житті покійний відзначався великою товариською огладою, природним гумором, любив спорт і був добрим фотоаматором.

Покійний був одружений з донькою буковинського посла в австрійському парляменті Мелянією Семакою, яка живе тепер в домі для старших віком осіб у Бельгії. Одинокий син, Олег, співак-тенор проживає у Швайцарії, де бере участь у мистецькому житті.

Рутер вимагає підвишки мінімального заробітку і лікарської опіки для старших осіб

Филаделфія. — Волтер П. Рутер, президент спілки об'єднаних автомобільних робітників, що нараховує один мільйон членів, виступаючи тут на щорічній конвенції Американської Федерації стейтових, повітових і муніципальних службовиків, заявив, що він не підтримує особисто ніякого із теперішніх кандидатів на президента, але водночас із цим закликав робітників голосувати в листопадових виборах проти уряду, неспроможного вирішити суттєві для нації справи. Від становища громадянства в цих виборах залежатиме формування майбутньої політики для ЗДА і світу. Водночас із цим Рутер критикував гостро неспроможність теперішнього уряду вирішити справу шпитального лікування для осіб старшого віку, кількість яких він встановив на 15,000,000 осіб. На думку Рутера ця опіка мусить бути включена до суспільного забезпечення, бо три на всіх п'ять осіб понад 65 років одержують всього тільки яких $20 тижневої пенсії і не мають змоги платити високих рахунків за лікарську опіку. Так же само Рутер атакував уряд за його небажання збільшити мінімальну платню до $1.25. Теперішня мінімальна платня $1.10 на годину є цілком невистачальна для робітника з родиною. Якщо ж уряд Айзенгавера хоче збалянсувати федеральний бюджет, то єдиною дорогою до цього є збалянсування бюджету американської родини.

Наталена Королева

ВОЄННЕ ІНТЕРМЕЦЦО

(2)

Королів і Біркенфельд — нерозлучні товариші. В'яжуть їх колишні студентські студії в Петроградській Академії. Обидва малярі й скульптори. Королів учень славного тоді скульптора Шервуда, Біркенфельд — Репіна.

— І „чай льється, як вино на римській орґії" — сміється велетень Біркенфельд.

Рухливий, невтомний Королів — живий „перпетуум мобіле", — за характеристикою того ж Біркенфельда, „п'є чай, як веселка дощову воду".

— Люблю кацапську юшку! — згоджується Королів, і його незвичайно молоде, чисто виголене обличчя з майже жіночими, дрібними рисами, всміхається також жіночим кокетливим усміхом.

— Кацапську? — обертається доктор Толубєєв. — А хіба ж ви не русский?

— І навіть не німець! — безжурно запалює цигарку Королів.

— Народжений я, правда, на Україні, — не в Малоросії, а на Україні, у гоголівській Диканці! Але походженням я — швед. З вояків Карла XII походив мій прадід. Тому й звали його „Королів". Тобто: вояк короля Карла XII... Був ранений і лишився на Україні. Я ж, по смерті матері мосі, аж до десяти років був у Швеції у кревняків, з якими стосунки підтримували в нашій родині.

— Так чого ж ви, чудак-челавєк, з хохлами якшаєтеся[11]) — здвигає плечима Толубєєв.

— Цього, батюшко, сизий орле, не зрозумієте! Бо ви — тамбовскіє, — з Тамбова значить — жартівливо відповідає Королів, навмисне мішаючи російські й українські слова.

Але раптом, як це було в його вдачі, переходить на серйозний тон:

— Та ж шведи за кого бились? З ким ішли?

Доктор, щоб уникнути „мазепинської" тиради, перериває Королева й кладе на стіл свій кишеньковий годинник. До годинника на руці ні звик ані на війні.

— Так скажіть нам чергову промову! Кажуть, що ви на них майстер, не гірший за Вільгельма II-го. Тема: хто й чого воює? Час — десять хвилин.

[11]) Якшатися — бути у добрих відносинах, приятелювати; з татарського слова „якші", „яхші" — добре, гарно.

Королів запалює нову цигарку:

— До бою йдуть люди у першу чергу, — які захищають свій край від ворожих наїздів. Потім, — рахував Королів, загинаючи пальці, — люди лицарської вдачі. Дон Кіхоти. Щоб вирівняти кривди, захищати скривджених, воювати зі злом. Третя категорія — здобувці - конкістадори.

— Але є ще вояки, які сподіваються здобути собі слави... — тихо озвалась я.

— Істинно! От слова справжнього вояка! — втішився Енґаличев.

Я всміхнулася:

— Цей „справжній вояк", пане полковнику, носив кармелітську рясу, був жінкою і звався: Свята Тереса з Авіли...

— І саме це підкреслює те, що я хотів сказати! — підхопив Королів:

— Зауважте: характеристично, що це сказала жінка з народу, з еспанського народу, з якого вийшли Кортес, Пізарро. Бо людям тієї раси хочеться здобути багато золота, не на те, щоб складати його й зватися з пихою багачами. Ні! Але щоб не думати про марні гроші! Про те, де та як їх зробити? Та ще — щоб роздавати направо й наліво! Щоб лити подарунки й допомоги як воду! Ця пристрасть у них в крові... як гордий рух, прекрасна поза, дзвінка, ефектовна фраза...

Я внутрішньо всміхаюся: як легко й впевнено судять чужинці „мій" народ! Народ, який ніколи не бачили, серед якого ніколи не жили! Чи ж бачив цей доктор Королів за своє життя бодай одного-єдиного еспанця?

А наш „промовець" сміливими й широкими, справжніми „репінськими мазками" накидав далі барви:

— І це — не марнотратство! Це уміння з мертвих грошей творити радість і красу. Це творчість. Нащадки Кортеса і Пізарро майстерно й швидко будують нову Еспанію з її садибами, палацами, Немов переносять її на Новий Континент. Переносять з своєю психологією, звичаями, хибами й чеснотами... Вони творять, а не починають зі смітників, курників, зроблених із старих дощок, скринь, коробок від консервів, як помалу розбудувалось Шикаґо!... Є ще, правда, авантюристи, яким однаково, де, хто і з ким б'ється. Аби бились! А, вони при тому здобудуть маєтки: ... ну, й славу! Хоч, зауважте: слава є фікція! Забобон! Існує вона лише хвильку і в уяві певного гуртка людей, в певному куточку нашої старенької бабусі - плянети, у якої вже давно голова пішла обертом від усього, що на ній діється!... І нарешті ідуть до бою... слабі! Такий кульгавий інтеліґент, зневірений душею Байрон іде вмирати за греків!... До цих належимо й ми з Біркенфельдом! І — зверніть увагу! — У цей спосіб воюють переважно люди Півночі! Тут уже не йде про славу! Яка слава лордові Вайронові битись за греків?.., Нам з Біркенфельдом грошей не треба. На себе ми їх не зуміємо витратити. На справи громадські... ми занадто до них малі!

— Щодо мене, — озвався молодий Біркенфельд, — я до смерти не люблю купувати! Тільки увійду до крамниці і вже почуваю, що нічого мені не потрібно з того, що бачу в ній!

— Але що ж це все має спільного з вашими відносинами до хахлів? — перерзав доктор.

— Не квапетеся, докторе! Поспішність добра лише при ловлі бліх, вибачте на слові! Ми з Біркенфельдом... слабі!

Біркенфельд, з серйозним виглядом, згинає руку, аж напружені м'язи хрустять. Сальва сміху вітає цей рух молодого, дужого, як ведмідь, атлета з безтурботним обличчям.

ЯК ЗГИНУВ ОТАМАН УГА ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА

Станиця Бувших Українських Вояків у Вінніпегу гідно вшанувала пам'ять одного з найвизначніших старшин славної і лицарської Української Галицької Армії — команданта І-го гарматнього полку, отамана Ярослава Воєвідку, який згинув 40 років тому 29-го березня 1920-го року.

Жалібну Службу Божу за спокій душі отамана відслужив парох катедри св. Володимира і Ольги, і капелян Станиці — о. д-р В. Кушнір. Потім відбулися в катедральній залі жалібні Сходини, в часі яких голова Станиці — побратим Дм. Микитюк розповів приявним членам про геройський життєвий шлях і трагічну смерть одного з найкращих булавних старшин УГА — отамана Воєвідку.

Він народився 5-го березня 1882 р. в родині о. Корнелія і Олександри в селі Петранка біля Калуша. Гімназію закінчив у Львові, а університетські правничі студії у Львові і Празі. Однорічну військову службу закінчив при 35-ім гарматнім полку польової артилерії у Станиславові. Адвокатську практику відбував в канцелярії д-ра А. Горбачевського в Чорткові.

Цілу І-шу світову війну перебув на фронті як командант батерії в ранзі поручника, а потім сотника. В часі завзятих боїв в Карпатах 1914-го і 1915-го років став прихильником і щирим боєвим другом Українських Січових Стрільців, бо разом з ними і його батерія входила в склад того самого корпусу. Дня 9-го серпня 1918-го року одружився у Львові з Любою Гузарівною, дочкою о. Евгена Гузара, з подружжя якого народився син Ярослав, що тепер живе в Австралії і є інженером будівництва.

Розвал Австрії застав його в Херсоні над Дніпром. На вістку про проголошення української державности на землях Східньої Галичини, старався якнайскорше прибути на поміч рідному війську у Львові, одначе обслуга батерії по дорозі до Тернополя розбіглася домів — сам командант батерії доглядав і кормив коней, а його батерія, доповнена новою обслугою в Золочеві, прибула під Львів по відході українського війська зі Львова в грудні 1918-го року зорганізував І-ший гарматній полк і як його командант, в складі ... бригади УСС перебув усю визвольну боротьбу.

За виявлену надзвичайну хоробрість і відвагу в чортківській офензиві, а головно за побідний наступ із добуття Бережан, Начальна Команда УГА, наказом ч. 43, з дня 22. червня 1919 р. піднесла його до ступня отамана (майора).

По примусовій злуці УГА з Червоною Армією, в часі реорганізації галицьких військ в бриґади, большевики позбавили його в березні 1920 року командування гарматним полком і тоді сл. п. отаман Воєвідка мав замір виїхати до Одеси на лікування підірваного здоров'я після 6-літніх безперервних років фронтової служби.

По дорозі в містечку Піщанка, біля залізничої стації Попелюхи, повіт Балта, арештував його червоний комісар Табукашвілі, що —вславився знущанням над населенням із гробунками. „Давай коня і гроші" — сказав большевик от. Воєвідці. Той дав гроші, але коня — вірного товариша стрілецької долі, відмовився дати. Лютий комісар двічі тоді вистрілив йому в плечі. Першим стрілом ранив його в рам'я, а другим, смертельним стрілом, прошив йому живіт. По 14-годинних болях і муках покійний отаман помер у лічниці в Піщанці вночі з дня 28-го на 29-го березня 1920-го року. Останні його слова були такі: „Перекажіть моїй дружині і родині, що я вмираю невинно. Нехай вони виховають мого сина - одинака на доброго українця".

Заступник команданта ЧУГА Солодуб наказав заарештувати вбивника і на приказ 2-гої галицької бригади ЧУГА виїхав 29-го березня 1920 р. слідчий суддя-четар Осип Раставецький до містечка Піщанки і тут наказав заарештувати комісаря і перевести ревізію награбованого майна. В грошах найдено понад 82 тисяч різних грошей як російських, українських і австрійських. Дальше найдено портфель пок. отамана, в якім було 4 тисячі австрійських корон (без вартости) і 150 українських карбованців. Крім того одного чорного коня і одного гнідого, три револьвери, одну шкіряну торбу (власність пок. отамана), 6 куснів полотна, 10 куснів різної матерії, 47 хусток і два мішки ниток. Крім того, вбивникові закинено цілий ряд грабунків і вбивств.

Заарештований комісар, ідучи до польового суду під ескортою галицьких жандармів під командою чет. В. Ониська, цілий час відгрожувався, що йому нічого не станеться, бо він має рідню між большевицькими достойниками і він ще неодного галичанина-контрреволюціонера вишле на той світ.

Але той жорстокий комісар-вбивник не доїхав до польового суду, бо на залізничій стації Вапнярка, переїздили в тому часі на протипольський фронт стрільці з 2-го сотні 4-го куреня, 11-тої Стрийської бриґади, під проводом підхорунжого Романа Лісковацького, скочили до вагону, розоружили ескорту, випровадили вбивника за стацію і там виконали самосуд, один стрілець двома стрілами поклав вбивника трупом у рові як собаку.

По цім справедливім самосуді стрільці розбіглися до своєї сотні, яка відбувала в тому часі вправи за стацією. Приявна —на стації большевицька ЧеКа робила слідство, підозріння впало на стрільців 2-гої сотні і на підхор. Лісковацького, але командант сотні пор. В. Воробець потвердив, що всі стрільці 2-гої сотні були цілий час на вправах. Тої самої ночі 4-тий курінь 11-тої Стрийської бриґади відїхав на протипольський фронт, і галичани звільнилися від „симпатичних союзників".

У трагічній смерті сл. п. отамана Ярослава Воєвідки є два, глибоко зворушливі, моменти, а саме: Цей хоробрий командант гарматнього полку, що 6 літ фронтових боїв заглядав смерті в вічі, не згинув вояцькою смертю на полі слави, але в обороні свого вірного друга — коня, а вмираючи, він пам'ятає за свого сина - одинака.

Як неустрашимий герой-артилерист і зразковий командант - старшина, він назавжди залишиться у вдячній пам'яті вірних своїх побратимів-стрільців і старшин Української Галицької Армії і всього українського народу, якому він вірно служив аж до загину.

Д. Микитюк, кол. УСС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вшанували пам'ять Т. Г. Шевченка в Боффало, Н. Й.

Цього року українська громадськість м. Боффало гідно вшанувала пам'ять Т. Г. Шевченка вечором, переведеним з чину Культурної Ради місцевого Відділу УККА, під проводом д-ра Михайла Лози.

Вечір почато співом „Заповіту", муз. К. Стеценка виконаного мішаним хором парафії св. о. Миколая, під диригентурою п. Ю. Лаврівського. Після вступного слова д-ра М. Лози, глядачі побачили мистецьку інсценізацію поеми Шевчена „Сон" („У всякого своя доля"). Інсценізація була в чотирьох картинах: 1. На Україні („Латану свитину з каліки здіймають..."), 2. На Сибіру (в копальнях золота); 3. В царському палаці в Петербурзі (картина мордобою, початого самим царем), і 4. В Петербурзі, на майдані, біля пам'ятника Петрові І-му. Показ цих картин відбувався на тлі рецитації п. Зенона Депутата тексту поеми „Сон".

Зокрема, надовго запам'ятається глядачам перша картина — здирання царськими поліцаями свитини з каліки на вулиці голодного, обдертого українського села. Не менше сильна враженням вийшла картина друга, де в натовпі кайданами закутих каторжан — копачів золота в Сибіру — маєстатично виросла постать „Царя Волі, Царя Всесвітнього", самого Христа.

Взагалі всю інсценізацію здійснено під трохи містичним зображенням дії поеми, що як відомо, має таке євангельське мотто (з Іоанна, гл. XIV, 17, V.) наведене Шевченком на початку поеми: „Дух істини, що його світ не може сприйняти, бо не бачить його, ані не знає його".

Четверта картина інсценізації ще підсилила той урочисто - містичний характер імпрези, коли актор п. Зенон М'який проспівав слова гетьмана-мученика Павла Полуботка „Із города із Глухова полки виступали...", — муз. О. Залеського, а після нього п. Микола Пінкас, на чолі гурту тіней замучених у Петербурзі українських козаків, продеклямував, спільно з тінями, закінчення гетьманових слів: „І ми сковані з тобою, людоїде, змію..."

Ця сцена відбувалася перед пам'ятником цареві-катові Петрові І-му, що ото на ньому вибито слова, згадані в поемі: „Первому — Вторая".

Після інсценізації учень Муз. Школи п. Степан Осадца вправно відіграв на фортепіяні „Поховали отамана", муз. С. Людкевича, та фантазію на тему пісні „В гаю зеленім", муз. В. Безкоровайного, а згаданий мішаний хор проспівав „Калину", муз. М. Лисенка та „Чого мені тяжко", муз. М. Волошина (слова обох пісень — Т. Шевченка).

Виконавцями інсценізації була сумівська та пластунська молодь місцевих станиць.

Нема що казати: вдалий був задум організаторів свята, і вдале було його виконання. Присутніх було понад 400 людей. Ввесь вечір тривав лише півтори години, а враження — справді незабутнє. Боффалівський УККА, а зокрема д-р Лоза, автор інсценізації, та маляр - мистець п. Маріян Ворачек, разом із маєстромтеатралом п. Адамом Антонишиним сказали цього року нове слово в організуванні такого визначного нашого національного свята, як день пам'яті Т. Г. Шевченка.

Ол. Воронин

Річні Збори 238-го Відділу УНСоюзу в Бостоні, Масс.

Головний радний М. Давискиба проводить заприсяження нової управи Відділу

Відділ 238-ий УНСоюзу ім. Є. Коновальця мусів цього року переводити річні збори два рази, бо тяжко було вибрати фінансового секретаря. Всі чогось лякались, кожний союзовий патріот відмовлявся від цієї благородної союзової діяльности.

Наша старша іміграція, яка започаткувала українське союзове життя на цій свобідній американській землі Вашингтона, вечорами сходилася і радилась над організуванням української спільноти в одну рідну установу, якою є сьогодні УНСоюз. Велика любов була тоді до свого рідного краю, тодішні батьки дбали про те, щоб грядуче покоління могло краще жити і постійно докладати цеголку, до цеголки в отій великій Союзовій будівлі.

Від року 1894 УНСоюз взяв під свою опіку всіх у той час свідомих українців, що від першої хвилини зрозуміли гасло „свій до свого" і масово почали горнутися до своєї рідної української установи.

Тоді в кожній організації церковній чи світській були завжди одиниці, які ставали на чолі союзового Відділу без прохання, бо це був національний обов'язок, і за тих минулих 66 років УНСоюз об'єднав велику кількість свідомих наших братів, що тепер сягає до 75,000 членства. Куди би тепер не поїхати, то можна зустрінути Відділ УНСоюзу. По цілій Америці і Канаді є більші і менші Відділи, залежно від активности відділової управи.

Наше Товариство ім. Євгена Коновальця, Відділ 238 УНСоюзу, цього року перший раз зазнав браку відповідних одиниць до проводу у Відділі. Нема кому заступити фінансового секретаря, по моєму відході з посту фінансового секретаря 6 років тому. Я був підготовив на ту працю молодого союзовця гром. Іллю Сілінського, а він вже добре увійшов в Союзову практику, і зі своєї праці вив'язувався дуже добре протягом 6 років, аж цього року сказав, що має досить клопотів, і рішив уступити, і ніякі прохання не помогли. Треба було переводити два раз вибори. У Відділі є багато молоді новоприбулої і багато могло б зайняти становище фінансового секретаря, але кожний охоплений байдужністю, чи страхом перед працею для добра УНСоюзу і заразом і для нашої спільноти. Але після журби і клопоту приходять радісні хвилини. Таке сталось і в нашім Відділі 238, в Бостоні. Коли чоловіки відказалися, чи злегковажили окружну ситуацію, до мене підійшов наш дуже активний громадянин Сергій Койко і заявив, що якщо збори погодяться, то візьме на себе обов'язки фінансового секретаря його дружина п-ні Марія Койко. Я прийняв цю заяву з захопленням і зараз сповістив про це зібраних членів на зборах, і також представив п-ню Марію Койко, пропонуючи її на фінансового секретаря. Всі одноголосно оплесками вибрали п. Марію Койко до управи Відділу на пост фінансового секретаря. Колишній секретар п. Є. Сілінський і предсідник п. Мороз обіцяли якийсь час помагати новій секретарці у союзовій праці. Маємо велику надію, що п-ні М. Койко вив'яжеться зі своєї праці так добре, як вив'язувалась в церковно-народній праці.

На цім місці треба згадати, що без активного жіноцтва наші інституції, Церкви і різні організації не довершили б того, що тепер мають. Тому ми свідомі мужчини повинні вклонити голови перед активним жіноцтвом і матерями, які виховують добрих членів для УНСоюзу.

На збори загостив наш молодий народний працівник п. Орест Щудлюк, член управи УККА в Бостоні і у своїй короткій, але добре обдуманій промові з'ясував працю УККА для української справи в Америці. Щоби наша справа була завжди горою, то треба нам усім по своїх силах і здібностях, піддержувати УККА морально і матеріяльно. На кінець, предсідник зборів п. П. Мороз подякував приявним за численну участь у нарадах, та привітав нововибрану управу 238-го Відділу УНСоюзу. Також попросив він гол. радного УНСоюзу п. Миколу Давискибу до переведення Союзової присяги ново-вибраної Управи. М. Давискиба в кількох словах промовив до нововибраної управи і попросив повторяти за ним слова присяги — працювати чесно для УНСоюзу. Зроблено також спільну знимку, яка поміщена разом з дописсю. Є надія, що Відділ 238 УНСоюзу знову піде вперед в організуванні членів для УНСоюзу.

Микола Давискиба

● „Т-во червоного лева і сонця" в Ірані, як зветься там Червоний Хрест, подало число жертв в землетрусі з останньої неділі в Ірані на круглo 400 осіб. Серед міста Ляр знайдено понад 300 трупів, розкопування румовищ продовжується. Тому, що в —тому місті й околиці почали ширитись заразні недуги та що внаслідок перерваної із світом комунікації грозить голод — заціліпі мешканці масово перемандровують в інші міста й села.

● Голляндський уряд заповів скріплення наземного війська і летунства в західній частині Нової Гвінеї, до якої має претенсію Індонезія. Індонезійський уряд заявив, що це — провокація

Читайте щоденник „Свободу"

Попис учнів УМІ у Филаделфії

Молоде українське покоління, яке народилось у ЗДА, не лише гарно вчиться у школі, але й під дбайливою опікою батьків відвідує курси українознавства, вивчаючи українську мову й українську історію, а теж здобуває мистецьку і музичну освіту. Український Музичний Інститут, який постав працею недавно померлого проф. Романа Савицького, має поважне число учнів у різних місцевостях. Та попри УМІ існують ще інші музичні школи і в них багато молоді, бо наша молодь учиться теж і в американських музичних школах.

Український Музичний Інститут влаштовує кожного року, виступи учнів, щоб показати батькам і громадянству успіхи молоді в опануванні інструменту й музичної освіти. 3-го квітня відбувся у Филаделфії в залі Горожанського Клюбу новий Річний Виступ Учнів Филаделфійського УМІ. В імпрезі брали участь лише учні нижчих років, а —саме учні професорів Оранського, Перфецького, Недільської - Слободян і Огроднік - Гарасимовичевої (фортепіян) та й учні професорів Оксани Сімович і Огроднік - Жилавої (скрипка). Виступило понад 25 учнів, які показали свої поступи в опануванні гри на фортепіяні і скрипці. У програмі, що її запрезентувала дітвора, великий відсоток творів українських композиторів, а саме Лисенка, Барвінського, Ревуцького, Нижанковського, Гайворонського, Савицького, Соневицького, Оранського і інших, що вказує на те, що наші музичні школи не лише дають дітворі —музичне знання, але —теж помагають їй пізнати українську музику.

В імпрезі взяв участь теж діточий хор УМІ. Диригент і організатор цього молодшого хору УМІ Ю. Оранський створив його для вирощення співаків для вже відомого загально з виступів у Филаделфії і Ню Йорку Діточого Хору УМІ, який існує від кількох років і здобуває успіхи. Цей молодий хор виконав на пописі три пісні, а саме Рожавської „Моя ляля". Верниківського „А я у гай ходила" і Ревуцького „Ой, є в лісі калина". Диригент Оранський не лише навчив дітей співати, але вчить їх теж гарної і поправної вимови на справжніх зразках поезії, як гарний вірш Тичини „А, я у гай ходила", що його красу завершив композитор Верниківський пре гарною мелодією.

Успішна праця Филаделфійського УМІ під проводом теперішнього керівника Юрія Оранського, запрезентована виступом молоді, зробила враження на всіх учасниках, які не зважаючи на зливу, прийшли на цей дитячий попис. Китиці і коші квітів були нагородою для вчителів за віддану працю.

Треба радіти, що після смерти свого організатора і —керівника проф. Романа Савицького Український Музичний Інститут не принизив своєї праці, але веде її з тим самим ентузіязмом, створюючи живий пам'ятник творцеві УМІ.

Т.

Канада в минулому році збільшила свою продукцію на 3.5 відсотка

Монтреал, Квебек. — Монтреальський банк стверджує, що в минулому році крайова продукція збільшилася на 3.5 відсотка. Але одночасно цей банк підкреслює, що на це збільшення крайової продукції в найбільшій мірі впливав той факт, що в 1959 році зросли видатки на консумційні цілі аж на 6 відсотків. Зате витрати на промислові інвестиції в 1959 році були менші від 1958-го року, і цей факт не вдоволяє економістів. Витрати на інвестиції в 1948 році зросли були на 26 відсотків в порівнянні з 1947 роком, в 1951 році на 18 відсотків, а в 1956 році аж на 30%. На зменшення інвестиційних видатків мали вплив такі чинники: закінчення будови деяких більших проєктів і зменшення руху в будівельному промислі. Гадають, що в 1960 році збільшиться капітал на 4 відсотки, або може і більше — бо мають експортувати природний газ за кордон.

Неру став песимістом щодо поладнання кордонного спору з Китаєм

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру з'явився перед нижчою палатою парляменту в кілька годин після того, як Чу Ен-лай відлетів до столиці Непалю. Неру — ствердують кореспонденти — був очевидячки перевтомлений чотиденними переговорами з комуно-китайським ватажком. Він ствердив, що в розмовах з Чу Ен-лаєм він надибав „тверду скелю" цілком протилежних поглядів на проблему індійсько-китайського кордону, аніж погляди керівників Індії. Чу Ен-лай стоїть твердо і непохитно на становищі, що не існує взагалі остаточно визначеного і Китаєм признаного кордону, бо він не визнає існуючого від 1914-го року кордону за т. зв. лінією МекМагона. Тому Чу Ен-лай заперечує, наче б комуно-китайські війська перевели в минулому році будь-яку агресію проти індійської території. Він рішуче відмовляється евакувати окуповане китайськими комуністами місто Лядах. Неру признав, що він не бачить тепер площини, на якій можна б порозумітись з комуністичним Китаєм та поставив під сумнів свою подорож до Пейпінгу. Він ствердив, що представники Індії і комуністичного Китаю, які мають літом цього року перестудіювати історичні акти, мапи й документи, що стосуються проблеми кордону, не матимуть права до політичних переговорів і не можуть навіть виступати з власними сугестіями.

Женевська конференція роззброєння невдачна і перервана до 7 червня

Женева. — Міжнародна конференція роззброєння, що почалася 15 березня ц. р. з участю п'ятьох західних і п'ятьох комуністичних країн, розійшлась в п'ятницю 29 квітня з тим, що вона зійдеться знову аж 7 червня ц. р. В міжчасі відбудеться в Парижі конференція „на вершинах", на якій справа роззброєння буде одною з головних тем. Конференція роззброєння покинцю зайшла - як пишуть газети - в „подвійний сліпий кут", а саме - щодо самого роззброєння і щодо принципів роззброєння. Тому, що комуністичні учасники конференції цілий час наполягали, щоб спершу визнати принципи „генерального і тотального" роззброєння, Захід пред'явив свої „принципові передумови" такого роззброєння. Комуністична сторона негайно відкинула ті пропозиції, закинувши західним державам, що вони нехтують постанову Об'єднаних Націй про принцип „тотального і генерального" міжнародного роззброєння. На те західні учасники конференції устами канадійського генерала Бирнса заявили, що вони готові піддатися під суд Об'єднаних Націй, хто має рацію. За сформулюванням американського делегата Фредеріка Ітона комуністи обмежуються тільки до проголошування гасел: заборонити атомові бомби, скасуйте закордонні бази, переведіть загальне роззброєння, без ніякої ділової дискусії і без ніякої міжнародної контролі. На останньому засіданні конференції не можна було навіть узгідити комунікату про перервання нарад.

Аденауер вже тепер розпочав передвиборчу кампанію

Бонн. — У Карльсруге в Західній Німеччині почався річний конгрес тамошньої керівної Християнсько-демократичної партії, що його промовою мовою відкрив голова партії, 84-літній канцлер Конрад Аденауер. Головним мотивом його промови було доказування, що доля і будучність Німецької Федеративної Республіки пов'язані тісно з західними великодержавами та що найкращим гарантом союзу з Заходом є власне Християнсько - демократична партія. Аденауер заявив прямо, що Соціялістична партія не подає гарантії вірности і стійкости військово - політичному союзові з Заходом і тому для добра Німеччини треба зберегти християнських демократів при владі. Аденауер використав з тих своїх партійних однодумців, які турбуються проблемою наступництва в керівництві партії. Він заявив, що треба вірити, що напевне не забракне „добрих і сильних мужів", з посеред яких можна буде вибрати його наступника, коли його, Аденауера, не стане. Після того, у тайному голосуванні переобрано Конрада Аденауера на голову партії 427 голосами проти 4-х при 10-х, що стримались. Те голосування виявило знову величезну популярність, якою користується Аденауер у німців. Його промову в Карльсруге вважають за започаткування нових парляментарних виборів, які відбудуться в Західній Німеччині в наступному році.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу щоб своїм членством збільшити кадри і сили українських

Комуністичний бльок веде „розпачливу шпигунську діяльність" — твердить інспектор ФБІ

Шикаго. — Інспектор Федерального Бюра Інвестиґації Вільям С. Солліван, промовляючи на річній промислово-військовій конференції, ствердив, що хоч комуністи ведуть мирну пропаганду про коекзистенцію, то вони одночасно мають „ненаситний" апетит на відомості про оборону ЗДА і ведуть „розпачливу шпигунську діяльність", щоб незаконним способом здобути якнайбільше інформацій. Комуністичні шпигуни, казав інспектор Солліван, „найбільше уваги прикладають до того, щоб дістати наукові, технологічні, військові і промислові дані для скріплення комуністичного бльоку. Одночасно вони стараються здобути всі інші інформації, які дозволили б їм послабити ЗДА шляхом пропаганди і підривних акцій". Представник ФБІ каже, що комуністи ведуть таку безоглядну шпигунську працю і з такою інтенсивністю якої досі не бувало під час миру між двома країнами, що мають зі собою дипломатичні зв'язки. Інспектор Солліван каже, що комуністи не заказнули своєї цілі підбити ввесь світ шляхом революційної акції.

Сенат вимагає, щоб араби відкрили Суез для вільного переїзду кораблів

Вашингтон. — Розглядаючи запропоновану урядом ЗДА програму економічної і мілітарної допомоги закордонним країнам, американський Сенат прийняв в четвер дня 28-го квітня ц. р. постанову, яка зобов'язує уряд не уділювати допомоги країнам, які з допомогою бойкоту, бльокади чи інших рестрикцій обмежують свободу вільного переїзду міжнародними водними шляхами. Прийнято цю постанову, звернену передусім проти Єгипту 45 голосами проти 25 і затверджено потім 40 голосами проти 29, не зважаючи на спротив деяких сенаторів, зокрема демократичного сенатора Фулбрайта, голови сенатської комісії для закордонних справ який попереджував, що така постанова в законі про допомогу закордонні може мати дуже поважні наслідки для ситуації на Середньому Сході і допоможе Совєтам закріпити свій вплив в арабських країнах, зокрема в Єгипті, проти якого звернене вістря прийнятої Сенатом постанови. На думку Фулбрайта відповідальність за всі шкоди, які можуть виникнути з приводу цієї постанови, мусять нести ті, що її затвердили.

Успіх „Піонера V" підніс американський престиж у світі

Вашингтон. — Професор Шикагського університету д-р Джан А. Сімпсон доповідав на зборах Крайової Академії Наук про те, що успіх американського сателіта Сонця „Піонера V" високо підніс престиж американської науки в світі після того, як він відлетів від Землі на більше як 5,000,000 миль, і далі посилає призначені йому повідомлення про космічні простори, де досі ще не була річ зроблена людською рукою. Вчидцятий 11-го березня ц. р., „Піонер V", діставшися понад 5,000,000 миль від Землі, доказав людині, що наша Земля зовсім не є центром світу, коли з неї можна висилати речі на такі далекі віддалі. Сателіт „Піонер V" може діяти місяці, а може і роки, а деякі науковці гадають, що його радієві стації з соняшними батеріями зможуть діяти і під час того, як сателіт кружлятиме довкола Сонця і подаватиме людині щораз то більше відомостей про міжпланетні простори. Д-р Роберт Нютон з Університету Джана Гопкінса говорив про сателіт „Трансіт", і фазав, що той сателіт має змогу подавати місця на Землі з докладністю до кількох ярдів. „Піонер V" подав уже дуже цінні відомості про космічні промені, та вплив на них вибухів на Сонці. Ці промені — це такі маленькі частинки матерії, які при нечуваю великій швидкості пробивають кількаярдову плиту олива.

Республіканські конґресмени домагаються резиґнації Бенсона

Вашингтон. — З конґресових республіканських кол повідомляють, що з кожним днем зростає натиск, щоб президент Айзенгавер звільнив Езру Тефта Бенсона з становища секретаря рільництва. Недавно на приватному прийнятті коло 20 републіканських конґресменів вимагали від віце-президента Ричарда М. Ніксона, щоб республіканці з ним звільнилися від Бенсона, бо інакше численні конґресмени втратять свої становища в користь демократів. Деякі конґресмени заявляють, що вони мусітимуть відсепаруватися від Бенсона під час виборчої кампанії, бо виборці-фармери не люблять республіканців тому, що Бенсон належить до їх партії. Республіканці гадають, що Ніксон дістав менше голосів як демократичні кандидати у праймаборах у Висконсин тому, що Бенсон є секретарем рільництва. Голова Крайового Республіканського Комітету сенатор Трастон Б. Мортон признав, що ситуація в фармерських стейтах є „трохи зазла". Республіканці вимагають, щоб Президент знайшов для Бенсона якесь нове становище.

В арабських портах іде відплатний бойкот проти американських кораблів

Каїро. — У відплату за бойкотування у Нюйоркському порті від двох тижнів вантажного корабля „Клеопатра" власности єгипетської компанії, Конфедерація арабських професійних спілок проголосила бойкот американських кораблів, що впливатимуть до портів будь-якої арабської країни. Внаслідку арабські робітники демонстрували вже проти американського корабля „Серджант Френклін", вантажника містоти 6,735 тонн, що приплив до порту Саїд в дорозі почерез Суезький канал. Бойкотом будуть охоплені американські кораблі в портах Александрія, Порт Саїд і Суез — всі три порти З'єдиненої Арабської Республіки, — і йорданському порті Акабі, в Тріполі в Лібії і ін. В Нюйорку портові робітники, члени Міжнародної спілки моревлацтв, відмовились вивантажити „Клеопатру" на знак протесту проти бойкотування З'єдиною Арабською Республікою всіх кораблів, що торгують з Ізраїлем та заборонюванням їм переїзду Суезьким каналом. Президент З'єднаної Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер у промові до 30-членної азійсько-африканської конференції, яка саме відбувається в Каїро, боронив політику економічного бойкоту збоку арабських держав проти Ізраїлю, гостро заатакував знову Ізраїль за його здогадний імперіялізм та вказував на постійну тісну пов'язаність між політикою і економією. Він заявив що бойкот проти американських кораблів в арабських портах триватиме так довго, поки не закінчиться бойкот американських робітників проти названого арабського корабля в Нью Йорку.

Від грудня ціни на сільсько-господарські продукти зросли на 5 відсотків

Вашингтон. — Департамент рільництва повідомляє, що від грудня минулого року ціни на фармерські продукти збільшилися на 5%. Передбачають, що і в дальших місяцях цього року ціни на фармерські продукти будуть зростати, як це звичайно буває на весні і влітку. З цього радіють республіканці, які знають, що фармери не є вдоволені політикою секретаря рільництва Езри Тефта Бенсона, якого досі беззастережно підтримував президент Айзенгавер. Подорожчали свині, рогата худоба, кури та яйця. Досі Конґрес не ухвалив на цьогорічній сесії законопроєкту про зміну допомоги фармерам, хоч і демократи і республіканці не є вдоволені теперішним законом. Демократи хотіли б збільшити паритет допомоги, а республіканці бажають зліквідувати федеральну контролю над фармерською продукцією та якнайбільше знизити паритет фармерської допомоги.

У Південному В'єтнамі опозиція вимагає лібералізації режиму

Сайгон. — 18 відатних південно-в'єтнамських політиків, в тому числі колишні міністри, зголосили на руки президента Нго Дінг Дієма меморіял з натавруванням його режиму, як диктаторського й автодемократичного та з вимогами припинити переслідування кожної опозиції. Автори того меморіялу підкреслюють також протикомуністичне становище. Вони твердять, що демократизація скріпить протикомуністичну позицію влади, а не послабить її. Вона закидає режимові Нго Дінг Дієма, що він наслідує комуністичні однопартійно-диктаторські методи і довів до корупції бюрократичного апарату. Автори меморіялу заперечують, наче б вони повели свою акцію у зв'язку з подіями в Південній Кореї. Мовляв, вони плянували зголошення такого меморіялу вже від 5-х місяців та старалися особисто переговорити ці справи з Нго Дінг Дієма, але він не дав взагалі ніякої відповіді на їх просьбу щодо збірної авдієнції. Південний В'єтнам існує, як окрема держава від 1954 року, коли-то на Женевській конференції Франція, за прем'єрства Мендес-Франса, зреклася всіх претенсій до Індокитаю, а В'єтнам поділено на вільний південний і комуністичний північний. Нго Дінг Дієм, що зумів опанувати анархію в краю та протиставитися небезпеці громадянської війни, користувався від початку всебічною підтримкою збоку Америки.

НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ „ЗАСУДИЛИ" ОБЕРЛЕНДЕРА

Берлін. — Німецькі комуністи, які переводили пропагандивний заочний судовий процес проти західньо - німецького міністра для справ втікачів д-ра Теодора Оберлендера, проголосили в минулу п'ятницю засудження Оберлендера на досмертну в'язницю, позбавлення громадянських прав та заплачення коштів процесу. Східньо - німецький міністер судівництва підписав „стежний лист" і приказ арештування Оберлендера, який все ще урядує в західньо - німецькому уряді в Бонні. В тому „судовому процесі" засуджується Оберлендера за здогадні вбивства у Львові і на Кавказі за останньої війни.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ. КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐ

ТАРЗАН, ч. 4446. Слизькі руки тягнуть Бетті.

Хоч настрашена гамором джунглів, то Бетті була загорда, щоб вернутися, і помандрувала ще дальше від табору...

Тарзан рішився її не стримувати, але незабаром цього жалкував, коли почув її пронизливий крик...

Бо дивовижні, невідомі потвори заатакували дівчину...

Слизькі руки схопили її і тягнули до землі!

Посмертні Згадки

Д-р Юліян НАЛИСНИК, член 204 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, помер 22-го квітня 1960 р. Покійний народився в селі Красна, пов. Кросно, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Наталію, брата Александра, 2 швагрів: о. Юліяна Слонського і Івана Слонського. Похорон відбувся 25-го квітня 1960 р. з пох. заведення П. Яреми, до церкви св. Юрія, при 7-ій вул. в Ню Йорку, а опісля на цвинтар Кальварія. Українська Громада Ню Йорку відпровадила на вічний спочинок заслуженого діяча на церковному полі. Сичове Стрілецьке втратило свого ревного побратима. Рідна Лемківщина — свого заслуженого оборонця. — В. П. П.! В. Гасій, секр.

Анастасія ДРАГУЩАК, довголітня членкиня 477 Відд. УНСоюзу в Гадсон, Н. Й., померла по тяжкій недузі, дня 13-го березня 1960 р. Покійна народилася в 1908 р. в селі Осичани, пов. Сянік, Зах. Україна. Покійна була взірцевою членкинею місц. української кат. Церкви св. о. Миколая та Відділу УНСоюзу. Полишила у смутку 6 синів та 21 внуків. Похорон відбувся 16-го березня ц. р., з української кат. церкви св. о. Миколая на місцевий цвинтар, при великій участі Родини, Членів Відділу та багатьох Знайомих. — Вічна Нам Пам'ять! П. Сиротюк, секр.

Адам БОЗИРА, член 301 Відд. УНСоюзу ім. Д. Вітовського в Шикаго, Ілл., помер 21-го квітня 1960 р., на 68-му році життя. Покійний народився в 1892 р. та походив із Шкляр, біля Гути, Радехівського повіту, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1925 р., в якому був дуже активним членом. Як добрий чоловік та батько, полишив у великому смутку дружину Анну, доньку Марію, зят. Строзик, 2 синів: Михайла та Стефана, невістку Кейт, 3 внуків... Похорон відбувся 25-го квітня 1960 р. з пох. заведення до церкви св. Йосифа та ... цвинтар св. о. Миколая. — Вічна Йому Пам'ять! П. Врублевський, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу